

Informačný materiál

na rokovanie Rady vlády SR pre podporu exportu a investícií 23. 9. 2015

Sankcie medzi EÚ a RF – aktuálny stav a dopady

1. Vývoj v otázke sankcií

V dňoch 19. - 20. marca 2015 sa v Bruseli uskutočnilo zasadnutie Európskej rady. V súvislosti s otázkou zavedených sankcií bola **pozmenená filozofia** sektorových sankcií voči Ruskej federácii (RF). Summit odsúhlasil, že **sektorové sankcie** (z júla a septembra 2014) **budú jasne prepojené na úplné vykonávanie dohôd z Minska**. Z hľadiska časového rámca by tieto dohody mali byť naplnené do konca decembra 2015. To znamená, že **účinnosť sektorových sankcií musela byť predĺžená do 31. januára 2016**. Formálne rozhodnutie Rady 2015/971/SZBP, ktorým sa mení rozhodnutie 2014/512/SZBP z 31. júla 2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie RU, ktorým destabilizuje situáciu na UA, bolo prijaté na zasadnutí Rady EÚ v zložení ministrov zahraničných vecí dňa 22. júna 2015 v Luxemburgu. Zároveň platí, že **Európska rada môže kedykoľvek prijať ďalšie opatrenia, ak to bude potrebné**.

Ruská strana reagovala 25. júna 2015 prijatím **Nariadenia vlády č. 625** o zmenách v Nariadení vlády Ruskej federácie zo dňa 7. augusta 2014 č. 778 „O opatreniach na uskutočnenie Výnosu prezidenta Ruskej federácie zo dňa 6. augusta 2014 č. 560 „O uplatnení určitých osobitných hospodárskych opatrení v záujme bezpečnosti Ruskej federácie“, v ktorom potvrdila nový zoznam tovarov, ktoré spadajú pod potravinové embargo zavedené Moskvou. V porovnaní s pôvodným zoznamom agrárnych komodít, zo sektoru rýb je **povolené dovážať dva druhy čerstvých rýb, z mliečneho sektoru vybrané druhy výrobkov pre diétne, liečebné a profylaktické stravovanie**, zo zeleniny sa povoľuje dovoz **sadbových zemiakov, cibule, kukurice, hrachu a sladového výťažku**. **Zákaz** importu bol **rozšírený o potravinové výrobky s obsahom mliečneho tuku (HS 1901 9099)**. Tieto položky nepredstavujú výraznejšiu zmenu pre náš export na ruský trh. Toto politické opatrenie RF bolo prijaté napriek deklarovaným zámerom ruskej strany zmierniť sankčné opatrenia aspoň voči niektorým ČŠ EÚ (mimo SR).

RF písomne informovala SR a ďalšie dotknuté členské štáty o **možnom zákaze dovozu rezaných kvetov do RF pôvodom z Holandska**, ktoré sú v súčasnosti reexportované cez niektoré členské štáty EÚ (Česká republika, Poľsko, Maďarsko, Slovensko, Lotyšsko, Litva, Nemecko a Bulharsko). Ako dôvod RF uvádza **nedodržanie dovozných fyto-sanitárnych požiadaviek RU a medzinárodnej normy ISPM 13**. RF v zásielkach deklaruje prítomnosť troch škodlivých organizmov karanténnych pre RF. **MPRV SR listom zo dňa 26. augusta 2015 informovalo veľvyslanectvo RF a Federálny úrad pre veterinárny a fyto-sanitárny dozor RF (Rossel'choznadzor) o pozastavení vydávania fyto-sanitárnych certifikátov SR** pre zásielky rezaných kvetov pôvodom z NL. Na našich domácich výrobcov toto opatrenie nebude mať žiadny priamy dosah, keďže túto komoditu do RF nevyvážame. Opatrenie sa však dotkne priamych slovenských exportérov z Holandska do Ruska.

2. Dopad sankcií EÚ voči RF a ruských protipatrení na hospodárstvo SR

Posledná makroekonomická prognóza Inštitútu finančnej politiky MF SR bola zverejnená 17. júna 2015 a napriek tomu, že explicitne neobsahuje aktualizovanú analýzu dopadov sankcií na ekonomiku SR, **predpokladaný rast HDP v roku 2015 na úrovni 3,2%, a následne 3,7 % v roku 2016 a 3,6 % v roku 2018** naznačuje, že **súčasný sankčný režim nepredstavuje z krátkodobého hľadiska pre slovenské hospodárstvo zásadnejšie riziko**.

Tento záver je podložený aj **štruktúrou ekonomického rastu v roku 2014 a 2015** a jej predpoveďou na najbližšie roky, podľa ktorej bol a bude hospodársky rast SR v rokoch 2014-2018 generovaný najmä **zvyšovaním spotreby domácností**. Analýza IFP predpokladá **pomerne malý príspevok čistého exportu SR k celkovému rastu hospodárstva SR aj v roku 2015**.

Tieto závery čiastočne potvrdzujú aj údaje Štatistického úradu SR o zahraničnom obchode SR. Porovnanie kompletných údajov zahraničného obchodu medzi SR a RU za 2014 poukazuje na **pokles exportu zo SR do Ruska o 18,4 % a importu o 20,2 %**. Z hľadiska najvýznamnejších položiek slovenského exportu do Ruska bol v danom období zaznamenaný **prepad vývozu vozidiel a ich súčastí** (pokles o 222,7 mil. EUR, čo predstavuje 20,4 %). Pri **strojárenských a elektrotechnických výrobkoch** bol zaznamenaný prepad o 195,8 mil. EUR, čo predstavuje pokles 18,2 %. Je však potrebné skonštatovať, že napriek zníženiu objednávok sa podarilo v roku 2014 slovenským **výrobcom automobilov vykompenzovať tieto výpadky a realizovať svoju produkciu na iných trhoch – najmä EÚ**. V konečnom dôsledku tak **celková výroba a celkový export automobilov SR v roku 2014 rástli (v množstevnom i hodnotovom vyjadrení)**.

Z predchádzajúcich údajov vyplýva, že štatistiky zahraničného obchodu SR, predovšetkým v prípade RF, je potrebné vnímať v kontexte vplyvu viacerých faktorov. Nie je to len nízky podiel čistého exportu na celkovom ekonomickom raste SR, či schopnosť kompenzácie zníženia exportu do RF prostredníctvom exportného preorientovania sa. Veľkú úlohu hrajú aj **pohyby menových kurzov**, ktoré môžu do istej miery skresľovať chápanie vývoja obchodu SR s RF. Na prvý pohľad, ako vyplýva z údajov tab. 1 a 2, vzájomná obchodná výmena medzi SR a RF sa v roku 2014 a počas prvých piatich mesiacov 2015 oproti predchádzajúcim obdobiam znížila o približne 20 %, resp. 37 %.

Tab. 1 - Vzájomná obchodná výmena medzi SR a RF v rokoch 2009-2014 (v mil. €)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index (%)*
Vývoz	1 413	1 921	2 070,7	2 620,1	2 544,2	2 076,0	81,6
Dovoz	3 467	4 656	6 183,7	5 867,9	6 138,5	4 897,2	79,8
Obrat	4 880	6 577	8 254,4	8 488,0	8 682,7	6 973,2	80,3
Saldo	- 2 054	-2 735	- 4 113,0	-3 247,8	-3 594,3	-2 821,2	

* porovnanie roku 2014 s rokom 2013.

Zdroj: ŠÚ SR, MH SR

Tab. 2 – Vzájomná obchodná výmena medzi SR a RF počas prvých piatich mesiacov rokov 2013, 2014 a 2015 (v mil. €).

Obdobie	I-V 2013		I-V 2014			I-V 2015		
	EUR	% celkového	EUR	% celkového	Index (%)*	EUR	% celkového	Index (%)*
Dovoz	2 365,6	9,85	2 446,8	9,78	103,43	1 531,9	5,96	62,61
Vývoz	1 066	4,04	989,8	3,65	92,85	636,1	2,31	64,26
Obrat	3 432	6,80	3 436,6	6,59	100,15	2 167,9	4,07	63,08
Saldo	- 1 300		- 1 457			- 895,8		

* porovnanie s I-V predchádzajúceho roku.

Zdroj: ŠÚ SR, MH SR

Avšak v prípade, ak **vývoj vzájomného obchodu medzi SR a RF** vyjadríme v ruských **rubľoch (RUB)**, indexy **nebudú indikovať tak zásadné poklesy (len 3,5 %, resp. 15 %)**, než ako je to v prípade tabuliek 1 a 2, operujúcich s hodnotami obchodnej výmeny medzi SR a RF v mene euro (**20 %, resp. 37 %**).

Tab. 3 – Vzájomná obchodná výmena medzi SR a RF v rokoch 2009-2014 (v mil. ruských rubľov RUB**).

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index (%)*
Vývoz	62 366	77 345	84 660	104 611	107 714	105 776	98,20
Dovoz	153 025	187 464	252 818	234 283	259 886	249 521	96,01
Obrat	215 391	264 809	337 478	338 894	367 599	355 297	96,65
Saldo	- 90 659	- 110 119	- 168 158	- 129 672	- 152 172	- 143 745	

* medziročné porovnanie; **hodnoty vypočítané na základe priemerných výmenných kurzov RUB/EUR ECB v príslušných rokoch.

Zdroj: ŠÚ SR, MH SR, ECB

Tab. 4 – Vzájomná obchodná výmena medzi SR a RF počas prvých piatich mesiacov rokov 2013, 2014 a 2015 (v mil. ruských rubľov RUB).

Obdobie	I-V 2013		I-V 2014			I-V 2015		
	RUB**	% celkového	RUB**	% celkového	Index (%)*	RUB**	% celkového	Index (%)*
Dovoz	95 551,5	9,85	118 040,8	9,78	123,54	100 134,8	5,96	84,83
Vývoz	43 057,9	4,04	47 750,2	3,65	110,90	41 577,1	2,31	87,07
Obrat	138 609,5	6,80	165 791	6,59	119,61	141 711,9	4,07	85,48
Saldo	-52 493,6		-70 290,5			-58 557,7		

* porovnanie s I-V predchádzajúceho roku; **hodnoty vypočítané na základe priemerných výmenných kurzov RUB/EUR ECB za január až máj príslušných rokov.

Zdroj: ŠÚ SR, MH SR, ECB

Z toho vyplýva, že **faktor poklesu výmenného kurzu RUB/EUR (znehodnotenie ruskej meny) zásadným spôsobom vplýva na hodnotové výsledky vzájomnej obchodnej výmeny medzi SR a RF**. Pohyby výmenného kurzu sú však dôsledkom koexistencie viacerých menovateľov. Okrem sankcií EÚ voči RF na pokles výmenného kurzu RUB/EUR pôsobí **pokles cien energonosičov** (ropy a zemného plynu). Príjmy z exportu ropy, zemného plynu a ďalších nerastných surovín tvoria totiž podstatnú časť príjmov do štátneho rozpočtu RF.

Pokles kurzu RUB/EUR spolu so zvýšenou infláciou (16-20 %), ktorá je výsledkom kombinácie znehodnocovania ruskej meny a nedostatku niektorých tovarov na trhu RF v dôsledku zákazu dovozu potravín a iných tovarov zo strany ruských úradov, **sú príčinou znižovania kúpyschopnosti obyvateľstva RF**. To sa prejavuje aj na výsledkoch cestovného ruchu SR, ktoré dokazujú, že **záujem turistov z RF o Slovensko klesá**. Znižovali sa tak počty ruských návštevníkov v ubytovacích zariadeniach na Slovensku, ako aj počty ich prenocovaní. V roku 2014 sa prejavili viaceré negatívne faktory (slabá zimná turistická sezóna, rusko-ukrajinský konflikt), ktoré prispeli k poklesu návštevníkov z Ruskej federácie na Slovensku. V roku 2014 prišlo na Slovensko **41 137 ruských turistov**, čo bol medziročný **pokles o 24,5 %**. V absolútnom vyjadrení sa na Slovensku ubytovalo o 13 334 hostí z Ruska menej než v roku 2013. **Počet ich prenocovaní klesol o 16,1 %** na 166 562 nocí v roku 2014. Pozitívne je, že sa **mierne predlžil priemerný počet prenocovaní** ruských návštevníkov na Slovensku z hodnoty 3,6 nocí v roku 2013 na 4 noci v roku 2014. **Podiel RF na zahraničnej návštevnosti Slovenska medziročne poklesol z úrovne 3,3 % v roku 2013 na 2,8 % v roku 2014**. V rebríčku top návštevníkov Slovenska sa Rusko umiestnilo v roku 2014 na deviatom mieste, čo znamená pokles o dve priečky oproti roku 2013.

Tab. 5 - Návštevníci v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu na Slovensku z Ruskej federácie za prvý polrok v sledovanom období (2011-2015)

Rok, index		2011	Index	2012	Index	2013	Index	2014	Index	2015	Index
Počet návštevníkov		16 918	137,2	18 671	110,4	27 512	147,4	22 570	82,0	14 092	62,4
Počet prenocovaní		64 052	138,8	71 087	111,0	103 219	145,2	95 213	92,2	51 783	54,4
Priemerný počet prenocovaní		3,8	101,2	3,8	100,6	3,8	98,5	4,2	112,4	3,7	87,1
Podiel v % (návštevnosť zahraničných hostí)	návštevníci	2,6		2,8		3,6		3,4		1,9	
	prenocovania	3,5		4,0		5,2		5,4		2,8	

Zdroj: SACR.

Podobný trend pokračoval aj v prvom polroku 2015. Poklesy počtu návštevníkov i prenocovaní však boli ešte väčšie (37,6, resp. 45,6 %). Znížil sa aj priemerný počet prenocovaní. Podiel RF na zahraničnej návštevnosti SR poklesol v prvom polroku 2015 oproti v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2014 z 3,4 na 1,9 % (tab. 6).

Napriek existujúcemu sankčnému režimu SR s RF pokračujú v existujúcich formách spolupráce na podporu obchodných vzťahov. Dôležitý mechanizmus presadzovania ekonomických záujmov SR predstavuje **17. zasadnutie Medzivládnej komisie pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu medzi SR a RF (MVK)**, ktoré sa napriek minuloročnému odkladu uskutočnilo v gescii MH SR v dňoch 5. - 6. mája 2015 v Bratislave. Súčasťou 17. zasadnutia MVK bolo aj **podnikateľské fórum SR-RF**, ktoré spoločne zorganizovali Slovensko-ruská podnikateľská rada a Ruská podnikateľská rada pre spoluprácu so Slovenskom. Problematika sankcií sa na MVK neotvárala. V budúcnosti by však na vzájomnú slovensko-ruskú obchodnú výmenu mohlo mať pozitívny vplyv **vytvorenie pracovnej skupiny pre priemysel**, ktorá bude mať za úlohu definovať najperspektívnejšie spoločné slovensko-ruské projekty a hľadať možnosti ich podpory. V rámci MVK boli podpísané **dve memorandá o spolupráci** medzi ruskými a slovenskými spoločnosťami v oblasti strojárstva resp. automobilového priemyslu a genetického chovu poľnohospodárskych zvierat. Bol tiež vytipovaný celý rad možností budúcej spolupráce slovenských a ruských firiem.

3. Priame (kvantifikovateľné) dopady sankcií na ekonomiku SR a ich riešenie

Možnosti kvantifikácie negatívnych dopadov sankcií EÚ voči RF i odvetných opatrení RF voči EÚ a ďalším krajinám na ekonomiku SR sú značne obmedzené. Z dostupných údajov je možné vyčíslit' tzv. priame dopady, ktoré sa prejavujú v zmenách ukazovateľov vývoja zahraničného obchodu SR vo vzťahu k RF. Takmer výlučne ide o dopady súvisiace so zavedením odvetných opatrení RF (zákazu dovozu potravín a poľnohospodárskej produkcie).

Z hľadiska výšky vývozu SR a obratu vzájomného obchodu s potravinami a poľnohospodárskou produkciou možno trh RF charakterizovať ako menej zaujímavý a príťažlivý pre naše výrobné a obchodné organizácie. Za obdobie ostatných 15 rokov sa export poľnohospodárskej a potravinárskej produkcie do RF postupne zvyšoval (až do roku 2014), na druhej strane import poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov stagnoval. Bilancia vzájomného agrárneho obchodu je dlhodobo aktívna v prospech SR. Zavedenie ruského

embarga v auguste 2014 spolu s postupnou devalváciou ruského rubľa však negatívne ovplyvnili výšku nášho agrárneho vývozu tak za celý rok 2014, ako aj v priebehu roku 2015.

Tab. 6 – Prehľad bilancie agrárneho obchodu SR – RF (v mil. EUR)

Rok	2012	2013	2014	Index
Vývoz	29,1	31,1	24,0	77,2
Dovoz	3,6	5,1	3,4	66,7
Saldo	+25,5	+26,0	+20,6	

Zdroj: MPaRV SR.

Výška priamych dopadov sankcií na SR sa podľa MPRV SR v roku 2014 pohybovala na úrovni cca. **8 mil. EUR** (hodnota exportu položiek postihnutých v roku 2014 embargom za rok 2013), avšak nepredstavuje zásadný problém, keďže producenti **boli schopní výpadky realizovať na tretích trhoch, resp. predat' pod cenu** (90 % agrárnej produkcie SR smeruje na trhy EÚ).

Rada ministrov AGRIFISH sa otázkou vývoja na trhu z hľadiska vplyvu zákazu dovozu RF na európske poľnohospodárstvo zaoberala na svojom zasadnutí dňa 13. júla 2015. Pri tejto príležitosti delegácie vyjadrili **obavy týkajúce sa trendov** v rozličných sektoroch, predovšetkým **v oblasti mliekarenstva, bravčového mäsa, ovocia a zeleniny**. Európska komisia uznala, že zákaz dovozu do RF nebol jedinou príčinou ťažkej ekonomickej situácie v poľnohospodárstve.

Dňa 7. augusta 2015 preto **Európska komisia rozšírila opatrenia záchranej siete pre sektor ovocia a zeleniny**, ktoré bude **platné do 30. júna 2016**. Očakávané boli aj opatrenia v **odvetví mlieka a mliečnych výrobkov**. Doterajšie opatrenia mali platiť do 30. septembra 2015. Skladajú sa z verejnej intervencie a pomoci na súkromné skladovanie pre maslo a sušené odstredené mlieko, ich platnosť však bude predĺžená do 29. februára 2016. Dňa 7. septembra 2015 sa **Komisia rozhodla poskytnúť komplexný balík 500 miliónov EUR** na riešenie zložitej situácie na trhu (predovšetkým v sektore mliečnych výrobkov a bravčového mäsa). Balík bude prostredníctvom **EÚ fondov financovať opatrenia zamerané na riešenie problémov farmárov s cash flow, stabilizáciu trhov (zvyšovanie dopytu, znižovanie ponuky) a otázky fungovania dodávateľských reťazcov**.

Slovensku v rámci prerozdelenia daného balíka financií bolo určených **2,46 mil. EUR** (na porovnanie CZ dostalo 313 mil. CZK, čo predstavuje cca. 11,5 mil. EUR) najmä v súvislosti s riešením krízy prepadu cien mlieka. **Vláda SR zároveň plánuje vyčleniť 16,1 mil. EUR** na vykrytie strát poľnohospodárskeho sektora a stabilizáciu chovov do konca roka 2015.

MH SR počas obdobia platnosti reštriktívnych opatrení voči RF zavedených EÚ zaznamenalo **zvýšený nárast „sťažností“ zástupcov slovenského zbrojárskeho priemyslu** na poškodenie ekonomických záujmov slovenských subjektov v RF, ako aj na **nezvratné ohrozenie ich postavenia na trhu v RF**. Jedna konkrétna spoločnosť vyčíslila svoje straty za rok 2014 pri už nakontrahovaných prípadoch na **7 miliónov EUR**. Skutočné straty sú však reálne vyššie a **nie je možné ich presne vyčíslit'**, pretože v rámci konzultačných procesov s podnikateľskými subjektmi boli tieto vždy **vopred upozorňované, aby svoje obchodné aktivity v oblasti zbrojárskeho priemyslu neorientovali na partnerov v RF** (z dôvodu zavedenia sankcií zo strany EÚ, ktoré sa prejavilo dočasným alebo úplným zmrazením takýchto obchodných aktivít). Celková hodnota nášho vývozu do RF dosiahla v minulom roku 1,45 mil. EUR v položke 9305 „zbrane a strelivo“.

V neposlednej miere bol **dopad sankcií zmiernený čl. 4 ods. 2 Nariadenia rady (EÚ) č. 833/2014 z 31. 7. 2014**, podľa ktorého **zákazom nie je dotknuté plnenie zmlúv alebo dohôd, ktoré sa uzatvorili pred 1. augustom 2014, ani poskytovanie náhradných dielov a servisu**, potrebných na údržbu a bezpečnosť existujúcich spôsobilostí v rámci EÚ. Toto ustanovenie bude ale **v blízkej budúcnosti v praxi neaplikovateľné**, keďže vyššie spomínané zmluvy budú onedlho naplnené, resp. stratia platnosť.

V rámci Nariadenia EÚ č. 1290/2014 o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine, a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 960/2014 a (EÚ) č. 833/2014, je zo zákazu **vyňaté financovanie štátom podporovaných exportných úverov, poistenie exportných úverov či vystavovanie garancií**, uvedená výnimka sa vzťahuje iba na tovary alebo služby, ktoré sa nenachádzajú na zozname vybraných sankcionovaných sektorov, tovarov alebo služieb. EXIMBANKA SR napriek tomu doteraz **eviduje viacero obchodných prípadov na teritórium Ruskej federácie, ktoré sa od zavedenia sankcií nepodarilo úspešne zrealizovať**, pričom za bankovú divíziu išlo o obchodné prípady v hodnote cca. 25 mil. EUR a za poisťovňu divíziu v hodnote cca. 700 mil. EUR. Uzatvorenie, alebo realizácia týchto obchodných prípadov boli negatívne ovplyvnené zavedením sankcií, ich dopadom na kurz rubľa, poklesom záujmu ruských odberateľov o dodávky zo SR, ako člena EÚ, ale aj narušením dlhodobých obchodných vzťahov.

4. Dopady na energetiku

Rusko odstúpilo od projektu Južný prúd a **plánuje výstavbu alternatívneho „Tureckého prúdu“**. V súvislosti s oficiálnymi vyhláseniami Gazpromu o **zámere ukončiť prepravu plynu koridorom cez Ukrajinu do roku 2019**, SR hľadá možnosti zabezpečenia **stability dodávok** a udržania si statusu významnej **tranzitnej krajiny**.

Jednou z možností udržania si statusu významnej tranzitnej krajiny je **projekt Eastring**, ktorého koncept Eustream predstavil na Stredoeurópskej energetickej konferencii dňa 25. novembra 2014. Projekt, ktorý je projektovaný ako obojsmerný, je možné považovať za **cestu pre nových potenciálnych dodávateľov predovšetkým z Kaspického regiónu, resp. potenciálneho tzv. tureckého plynového hubu**, ktorá zabezpečí prístup na európske trhy a **zvýšenie úrovne bezpečnosti z hľadiska diverzifikácie zdrojov**. Podporu projektu vyslovilo Bulharsko, Rumunsko a Maďarsko, pričom tieto krajiny boli z iniciatívy SR oslovené aj s návrhom na zriadenie pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre projekt plynovodu Eastring.

Dňa 4. septembra 2015 spoločnosti Gazprom, E.ON, BASF/Wintershall, Shell, OMV a Engie oznámili podpísanie dohody o projekte Nord Stream 2, ktorá znamená zámer vybudovania dvoch nových línii plynovodov v Baltskom mori. Ak spustenie plynovodu Nord Stream 2 nebude sprevádzané primeraným zvýšením potreby dovozu ruského plynu do Európy, tak sa zníži strategický význam slovenského prepravcu plynu v tradičnom smere východ-západ.

5. Perspektívy ďalšieho vývoja

Odhadnúť presný scenár vývoja sankcií a ich dopadov je v danej chvíli veľmi zložitý, keďže naň vplyva veľké množstvo faktorov, ktoré sa vyvíjajú do vysokej miery nezávisle od seba. Ide predovšetkým o:

- vnútropolitický vývoj v Ruskej federácii a na Ukrajine;
- dodržiavanie Minských dohôd všetkými účastníkmi konfliktu v juhovýchodnej Ukrajine;
- vývoj cien ropy, zemného plynu a ďalších energonosičov ako hlavných exportných položiek Ruskej federácie;
- vývoj kurzu RUB/EUR, RUB/USD a inflácie v Rusku;
- rast spotreby domácností v SR a jeho kľúčová úloha v štruktúre hospodárskeho rastu SR.

Ďalší informačný materiál k aktuálnemu stavu a dopadom sankcií medzi EÚ a RF bude predložený na najbližšom zasadnutí Rady vlády SR pre podporu exportu a investícií po 31. januári 2016, resp. v prípade potreby v nadväznosti na vývoj situácie.

Príloha:

Položky s najvýraznejším medziročným poklesom absolútneho exportu SR do RU v 1. polroku 2015

Spracované z podkladov: MH SR, MZVaEZ SR, MPaRV SR, SACR, IFP MF SR, MDVaRR SR, Eximbanka

Spracovali: B. Jesenský, OZOP, MH SR; M. Sedláková, M. Garbarčík, RED2, MZVaEZ SR